

Diskussion

i det kgl. danske Landhusholdningsselskab i Anledning af omstaaende Foredrag.

Hofjægermester J. Friis. Fra de jyske Landboforeninger er der udgaaet Opfordring til alle Kommuner om at gjøre, hvad de kunne, for at faa Tidsler og Følfod udryddet, og der gjøres ogsaa meget for at faa Ukrudtet paa de offentlige Veje til at forsvinde, om der end er enkelte Kommuner, der ikke passe deres Veje i den Retning, som de burde. Fra Jærnbanebestyrelsens Side sørges der ogsaa for at Ukrudtet paa Skraaninger og i Gjennemskæringer bliver afhugget, og alt det maa dog hjælpe noget.

Direktør Jensen havde det glædet gennem Dr. Rostrups Foredrag at høre, at hans Arbejde for at modvirke Kartoffel-sygen dog havde gjort nogen Virkning. Det viser sig jo nemlig, at der er ikke faa Steder, hvor der anvendes høj Hypning, som var det Hovedmiddel, hans Forsøg førte ham til at bringe i Anvendelse for at beskytte Knoldene mod Sygdom, og dernæst sildig Optagning, hvad jo ogsaa anvendes mange Steder. Taleren var overbevist om, at der paa den Maade sparedes mange Tønder Kartoffler fra Ødelæggelse. At tage Kartofflerne sildig op og forhindre, at Sygdommen udbreder sig i Kulerne har meget stor Betydning for næste Aars Avl, idet det vil bidrage til at forhindre et tidligt Udbrud af Sygdommen næste Aar. — Hvad de daarlige Erfaringer med Hensyn til Varmvandsmethoden angaar, da behøver Taleren vistnok ikke at gjøre opmærksom paa, at det selvfølgelig — Taleren siger selvfølgelig, fordi Naturlovene ere ubøjelige — kun stammer fra, at man ikke er gaaet frem efter Forskriften, som grunder sig paa Talerens strængt gennemførte Forsøg.

Hofjægermester J. Friis vilde udtale, at siden Direktør Jensen havde anbefalet høj Hypning som Middel mod Kartoffelsygdom, havde Taleren anvendt dette Middel, og „Magnum bonum“ havde derefter været fri for Sygdom.

Forstander A. la Cour. Dr. Rostrup udtalte, at Varmvandsmetoden blev meget lidt anvendt for at forhindre Brand i Hvede og Vaarsæd, og særlig anvendtes Metoden meget lidt lige overfor den sidste; derimod anvendtes Blaastens Beise mest. Det var ogsaa Talerens Erfaring. Det gaar nemlig med dette Spørgsmaal saaledes, at Folk staa tvivlende lige overfor det. Taleren stod iagttagende, fordi de Resultater, der foreligge, kun ere smaa Forsøgsresultater. Hvad der mangler her, og det har sikkert meget stor Betydning, navnlig hvad Vaarsæden angaar — thi lige over for Vintersæden har man saa nogenlunde kunnet klare sig — er efter Talerens Mening praktiske Forsøg, som vise, at paa den og den Mark er det og det Resultat naaet ved Varmvandsmetoden. Før der kommer til at foreligge saadanne Resultater, tror Taleren ikke, at Metoden vil vinde Indgang, og det troede Taleren, at den fortjente. Det vilde derfor ganske sikkert støtte denne Sag overordentlig, om der kunde blive anstillet Forsøg i det større.

Direktør Jensen vilde gjøre opmærksom paa, at der var en Del Gaarde, paa hvilke Varmvandsmetoden anvendtes i det større, og forøvrigt forekom det Taleren at være indlysende, at dens Virkning maatte være den samme, enten den anvendes paa større eller mindre Kvantiteter af Korn. Det, der egentlig kan blive Spørgsmaal om, naar man paa engang skal afsvampe større Kvantiteter, er, hvorvidt man kan overkomme det. Hvad det fremfor alt gjælder om ved Forsøg er, at de ere udførte nøjagtigt, og man vil meget vanskeligt opnaa en større Nøjagtighed i det Tilfælde, at de ere meget stort anlagte. Det kommer mere an paa at benytte Forsøgsarealet saaledes, at der anstilles mange Parallelforsøg end paa at have et større Areal til hvert enkelt Forsøg. Skulde man ind paa Forsøg i det større, vilde det blive andre praktiske Spørgsmaal, der vilde blive knyttede til Methodens Anvendelse, og det vil da navnlig blive det Punkt, Taleren nys nævnte, der vilde vinde noget særligt ved Forsøg i det større. Taleren kunde ikke se anderledes paa Sagen. En Bemærkning vilde Taleren endnu gjøre angaaende Varmvandsmetoden, en Bemærkning, som han forøvrigt havde fremhævet det ene Aar efter det andet, nemlig den, at Methodens Anvendelse ikke blot hjælper til at ødelægge Brand, men ogsaa til at give Kornet forøget Spire-

evne og Væxtenergi. Dette er bevist, og der er ingen, der har modbevist det, og det er beklageligt, at Landbrugerne ikke kunne faa Øjnene op for det Gode, der herved opnaas. Navnlig i vor Tid, da man med Rette klager over knappe Indtægter, maa man i høj Grad forbavses over, at en slig Methode har vanskeligt ved at finde Indgang. Naturligvis er der nogle praktiske Vanskeligheder at overvinde, men naar man vil opnaa store Resultater — og Forsøgene vise, at saadanne kunne opnaas ved Methodens Anvendelse — maa man ogsaa kunne overvinde slige Vanskeligheder. For Havrens Vedkommende er der Tale om at vinde et Merudbytte af 10 pCt., for Byggets Vedkommende et Merudbytte af 6—7 pCt. aldeles bortset fra Branden. Brandspørgsmaalet bliver altsaa det underordnede ved Siden af dette Spørgsmaal, men det kommer samtidig med i Betragtning.

Forstander A. la Cour mente ikke, at der skulde foretages meget store Forsøg, men større Forsøg end dem, der hidtil havde været foretagne, Forsøg i Lighed med Hvede- og Bygforsøgene, thi derved vilde de vække mere Opmærksomhed. Taleren troede ikke, at Varmvandsmethoden vilde faa en større Udbredelse, før det ad den Vej var konstateret, at Brand forebygges, og at Spireenergien blev større. Jo mere man venter sig af Methoden, jo mere gjælder det om at faa den indført saa snart som muligt; men forøvrigt er det ikke saa nemt at foretage en saadan Beisning, naar det drejer sig om større Arealer, eftersom der kun maa hengaa en begrænset Tid, inden Saaning finder Sted. Taleren mener altsaa, at hvis Methoden skal finde Indgang, vil det være nyttigt, at der foretages lidt større Forsøg end hidtil.

Gartner Wendt vilde stadfæste, hvad Direktør Jensen havde fremhævet nemlig, at det bedste Middel til at holde Sygdom borte fra Kartofler er at tage dem op saa sildig som mulig. Hvad den høje Hypning angaar, da skulde Taleren ikke paastaa andet, end at den virkelig hjalp, men der kunde maaske ogsaa være andre Veje at gaa i saa Henseende. I de sidste 4 Aar har Taleren forsøgt at lægge Kartoflerne oven paa Jorden; de bleve da aldeles grønne og tykhudede inden de begyndte at spire. De have været aldeles fri for Sygdom og have givet ligesaa mange Fold som Kartofler, lagte paa almindelig Maade. Taleren vilde nu ikke paastaa, at denne

Fremgangsmaade var efterlignelsesværdig; han fremhævede kun Resultatet af de gjorte Forsøg. Hvad „Magnum bonum“ angaar, da er det ganske vist, at den er gaaet mer og mer tilbage, hvad jo imidlertid ikke er saa underligt. Man ser jo stadigt, at den ene Sort svinder bort efter den anden. „Magnum bonum“ har holdt sig længe, og det er derfor ikke saa umuligt at tænke sig, at dens Rolle nu snart er udspillet, saa at man skal til at tænke paa at faa en Stedfortræder for den. Der er mange andre Sorter at se hen til, f. Ex. Phøbus. Hvorvidt denne imidlertid er god vil først vise sig, naar den bliver dyrket i det større. Hvad Gulerødder angaar, da har Taleren 4 Aar i Træk saaet saadanne i stærkt gødet Jord og ved Siden af haft Gulerødder, der blev saaet i April. Disse sidste bleve ødelagte af Orm, medens de vintersaaede holdt sig fri for Orm. Til Slutning vilde Taleren tillade sig at fremsætte et Spørgsmaal, nemlig hvad Grunden er til, at Føfoden ikke kan trives i stærkt gødet Jord. Skulde det være fordi den bliver saa fuld af saftige Stoffer, at den raadner bort? Naar Lektor Rostrup bemærkede, at i Lerjord fremkom Føfoden særlig, er det vistnok fordi Frøene let komme til at spire i fugtig Jord.

Lektor Westermann mente, at ved den af Direktør Jensen angivne Varmvandsmethode var sket en af de vigtigste Opdagelser paa Plantekulturens Omraade i de sidste Aar, og han kunde godt forstaa, at Direktør Jensen undertiden kunde være noget bitter stemt over den ringe Udbredelse Methoden havde faaet. Det gik imidlertid hermed som med saa meget andet, som ikke kan finde Indgang indenfor Landmændenes Kreds. Taleren troede imidlertid der kunde gjøres noget for at skaffe Methoden Indgang, dog ikke ved at anstille Forsøg i det store, saaledes som Forstander la Cour vil have, thi dels passe saadanne Forsøg ikke ind i alle Forhold, og dels blive de meget kostbare, naar de skulle være nøjagtige og til at stole paa. Derimod vilde det have stor Betydning, om man kunde faa etableret Forevisningsstationer. Hvis man vil anvende Penge for at fremme Plantekulturen, bør det ske ved at etablere Forevisningsstationer, der kunde ordnes billig, og efterhaanden som Intelligensen stiger blandt Landmændene, vil det blive lettere og lettere at finde Folk, der ville tilbyde den fornødne Jord til saadanne Forevisningsstationer og til at

føre Tilsyn med dem. Stationerne maa som sagt etableres billigt og derhos ligge paa Steder, hvor der er let Adgang til dem, ligesom ogsaa de Ting, der forevises, maa være passende for vedkommende Egn. Der er mange Omraader, paa hvilke saadanne Forevisninger kunde gjøre Nytte.

Lektor, Dr. phil. Rostrup skulde til Gartner Wendts Spørgsmaal angaaende Følfoden bemærke, at den holder mest af Lerjord og Fugtighed, og naar Gødning bidrager til at ødelægge den, ligger det nærmest i — det antager Taleren idetmindste — at medens Gødningen fremmer Sædens Fylde, har den ikke videre Indflydelse paa Følfodens Udvikling, saa at det er naturligt, at naar de andre Planter paa Marken trives godt, maa den trives daarligt, eftersom den kommer til at leve i Skygge, og saaledes fortrænges af Kulturplanterne. Hvad dette Ukrudt iøvrigt angaar, da var Taleren af den Mening, at det ikke har nogen videre Betydning, saaledes som nogle antager, at man afplukker Blomsten, naar det gjælder om at faa dette Ukrudt udryddet, hvilket derimod kan ske ved at afhugge det og fortsætte hermed tilstrækkelig længe. Der har fra flere Sider været Tale om det ønskelige i, at Forsøg med Afsvampning bleve foretagne efter en større Maalestok, dog ikke saa meget for at faa dens Nytte konstateret som for det gode Exempels Skyld, idet man mener, at naar Forsøgene ikke foretages efter en større Maalestok, vil der ikke blive taget Hensyn til dem. Det vilde derfor være heldigt, om der, som Lektor Westermann udtalte, kunde blive etableret Forevisningsstationer, hvor Folk kunde faa at se de Resultater, der kunde opnaas ved Afsvampningsmethodens Anvendelse. Der er imidlertid enkelte Gaarde, paa hvilke der er gjort Forsøg i det større, saaledes f. Ex. paa Knuthenborg. Taleren vilde spørge Forstander la Cour, om han ikke havde Erfaring for, at Varmvandsmethodens Anvendelse paa Sæden fremmede Spireevnen, saa at den efter denne Methode behandlede Sæd kom tidligere op og holdt sig forud for den Sæd, der blot var behandlet med Blaasten eller maaske slet ikke afsvampet?

Forstander A. la Cour havde ikke anstillet sammenlignende Forsøg. Den Havre, der blev bejset sidste Sommer, kom hurtig op og stod ogsaa kraftig, men Udbyttet blev ikke større derfor.

Lektor Johannsen mente, at Direktør Jensens Angivelse, at Varmvandsmethodens Anvendelse fremkalder en betydelig større Spireenergi, er fuldstændig rigtig, og han støttede denne sin Mening paa Basis af Undersøgelser, som han havde anstillet i anden Retning. Hvad selve Sagen ellers angik, da troede Taleren ogsaa, at det var heldigt, om der blev anstillet større Forsøg, eftersom Behandlingen af store Kornmasser jo vilde kunne forholde sig anderledes end Behandlingen af mindre Kvantiteter. Holder man sig til Bygget, da bestaar Processen jo i en Udblødning i koldt Vand og dernæst Behandling med varmt Vand. Den sidste Del af Processen vil nu forholde sig ens, enten Forsøgene angaa store eller smaa Kvantiteter, men Udblødningen i koldt Vand forholder sig sikkert forskjellig, eftersom der er Tale om større eller mindre Mængder af Korn. Udblødningsgraden har meget at sige med Hensyn til, hvor vidt Svampene dræbes. Det daarlige Resultat, som Kühn kom til med sine Forsøg, og som foranledigede ham til at angribe Jensens Methode, havde vistnok sin Grund i, at han havde udblødt for stærkt og derved gjort Kornet mindre modstandskraftigt mod Varmen. Der burde med Hensyn til Udblødningen gives en Recept, ligesom det er gjort med Hensyn til Opvarmningen.

Direktør Jensen troede ikke, at den tilstrækkelige Udblødning af store Masser af Korn vilde frembyde praktiske Vanskeligheder. Der foreligger i saa Henseende Erfaringer, navnlig kunde Taleren henvise til Rodstenseje, hvor man havde behandlet 40—50 Td. Byg. Det blev udblødt i 4 Timer, og det viste sig at være tilstrækkeligt, endogsaa i den Grad, at der ikke fremkom et eneste Brandax. Men der er jo her ogsaa det at tage Hensyn til, at jo koldere Vandet er, jo langsommere optages det; det har saaledes vist sig, at en Udblødning i 4 Timer og en lige saa lang Henliggen af Kornet ikke har været tilstrækkelig. Hvad det gjælder om er, at den Fugtighed, der optages, faar Lejlighed til at komme ind under Skallen. Taleren havde ogsaa prøvet paa at undgaa Neddypning af Kornet og i Stedet for oversprøjtet det. Forsøgene have givet et godt Resultat, om der end ganske vist fremkom nogle faa Brandax flere — men dog ikke saaledes, at det havde nogen væsentlig Betydning — i Avlen efter det Byg, der kun var blevet „stænket“ i Stedet for neddyppet.

Taleren troede ikke det vilde slaa fejl, at man kunde tage al Brand bort, naar man udblødte Kornet i 4 Timer og derefter lod det henligge i 6 Timer.

Præsidenten (Capitain la Cour) troede ikke, at der savnedes noget som helst til Stadfæstelsen af Methodens Fortrinlighed i begge de Retninger, der ere angivne, men der er her i Øjeblikket det Forhold til Stede, at man ikke tror at kunne komme ud over Vanskeligheden ved Methodens Anvendelse, naar der er Tale om Behandlingen af større Kvantiteter af Korn, ligesom det jo ogsaa er bekjendt, at der hos Landmændene er en Mangel paa Tilbøjelighed til Stede til at adoptere noget nyt, hvorfor der ogsaa, da en lignende Sag for et Par Aar siden var under Diskussion, blev henvist til, at man kunde lade Afsvampningen foregaa i Andelsmejerierne. — Taleren kunde slutte sig til Dr. Rostrups Bemærkning ligeover for Gartner Wendt om, at det var den rigelige Plantevæxt i stærkt gødet Jord, der kvalte Følfoden. Som Dreng havde Taleren hørt sige, at Sæden var den bedste til at ødelægge Følfoden, idet den ved sin Kvælstofholdighed kvalte Følfoden. Efterat Taleren derpaa havde gjort en Bemærkning til Gartner Wendt angaaende dennes Udtalelse om, at enkelte Kartoffelsorter efterhaanden tabte deres Modstandskraft og gik ud af Kurs — det laa næppe i en Degeneration hos selve Planten, men i en mangelfuld Bevaring til det følgende Aar — bemærkede han med Hensyn til Lektor Westermanns Forslag, hvortil Dr. Rostrup havde sluttet sig, at det kun kunde glæde Landhusholdningsselskabets Præsidium, at der fra de to Herrer var fremkommet en bestemt Udtalelse om, at det vilde være en nyttig Foranstaltning at faa gennemført herhjemme, eftersom Sagen netop har været drøftet af Præsidiet og der til Regjeringen er indsendt en Indstilling om at faa saadanne Demonstrationsmarker bragte til Veje paa enkelte Steder i Aar for at se, hvorledes det vil slaa an. Der er her slet ikke Tale om at gjøre Forsøg, eftersom det kun kunde gribe forstyrrende ind i de paa Forsøgsstationerne i Gang værende Forsøg, men kun Tale om en Fremvisning af de betydningsfulde Hovedresultater, hvortil man er kommen paa Forsøgsstationerne. Ved at faa etableret Forevisningsmarker rundt om i Landet paa Steder, hvor Landboforeningerne ville tilbyde de dertil fornødne Arealer, og hvor der findes habile Kræfter til at

tage sig af Sagen, vil man søge at sprede Kjendskab til de indvundne Resultater. Som bekjendt har man noget lignende i Udlandet, saaledes f. Ex. i Belgien, hvor man for 7—8 Aar siden satte et meget stort Apparat i Gang i saa Hensende, og det er derfor let forstaaeligt, at Landhusholdningsselskabet, inden det i hvert Fald tænkte paa at indgaa til Regjeringen med Andragende om en større Bevilling til Sagens Iværksættelse, først ønsker at anstille et lille Forsøg herhjemme i Sommer og dernæst indhente Oplysninger om, hvilke Erfaringer man har indhøstet i Belgien, som, hvad Plantekulturen angaar, staar højt i mange Retninger, og hvor sikkert Foranstaltningen er bleven gennemført med stor Dygtighed.

Taleren vilde ikke slutte Mødet uden at have bragt Dr. Rostrup Landhusholdningsselskabets og han turde vel sige hele Landbrugets Tak for den Nidkjerhed og Dygtighed, hvormed Doktoren varetager sit Hverv paa Plantekulturens Omraade. Ligeledes vilde han paa Selskabets Vegne takke Doktoren, for den trofaste Hensynsfuldhed denne stadig viser lige over for det gamle Selskab, ved aarlig at fremlægge Resultatet af sine Undersøgelser i et af dets Møder.
